

България е водещ производител на билки и подправки в ЕС

Автор(и): Растителна защита
Дата: 29.11.2019 Брой: 11/2019

Според данните на европейската статистическа агенция Евростат за девета поредна година България застава на първо място в Европейския съюз по производство на билки и подправки. През 2018 г. в страната са отгледани над 71 хил. тона ароматни растения.

На второ място в класацията за 2018 г. се нарежда Полша – само с 39 хил. тона, а третото място се пада на Испания с 32 хил. тона.

В България има огоромно разнообразие на растителни видове над 4100 висши растения, от които 750 са лечебни растения с доказани положителни свойства, а около 250 се използват интензивно във

фармацевтичната промишленост, козметиката, хранително-вкусовата промишленост и народната медицина.

Благодарение на разнообразните климатични и почвени условия българските билки се славят с висок процент химични съединения: алкалоиди, гликозиди, сапонини, полизахариди, танини, флавоноиди, лигнани, кумарини, етерични масла, витамини, микроелементи и др.

И въпреки, че България е значително по-малка като територия от държави като Индия и Китай, но страната ни ги превъзхожда по количества износ на билки годишно. Всяка година изнасяме между 18 000 и 20 000 тона сушени или замразени билки за няколко десетки милиона евро. Това се равнява на 90% от събраните в България билки. Основни купувачи на природаната аптека са Германия, Италия, Испания, Франция, САЩ и Япония.

Едни от най-търсените билки в чужбина са липата, шипката и копривата. От тях на първо място е липовият цвят, от който се изнасят около 1200 т годишно. Износът на плодове от шипка е около 1100 т годишно, а на копривата – около 1000 т. Голяма част от билките се намират в дивата природа . липа, шипка, коприва, глог, трънка, бъзак, хвойна, глухарче,

лайка, къпина, черна боровинка и др. Други се култивират успешно на големи площи: кориандър, лавандула, маслодайна роза, маточина, мента, дилжанка, бял трън, резене и др.

В периода 2001-2005 г. най-предпочитаните билки за износ са били цвят от липа, плод шипка със семена, листа мента, листа коприва и плод кориандър.

България застава на първите позиции по производство и износ на суровина, но не изнася преработени продукти, които съответно имат и много по-голяма стойност на пазара. Въпреки, че в държавата има научна среда и условия за преработване на суровината в лекарства, хранителни добавки и козметика, родната икономика се съсредоточва само върху първичната обработка на билките. Можем значително да увеличим приходите си от природното злато, като отглеждаме култивирано лечебни растения и развиваме инициативи за преработка на суровината и добавяне на стойност на място.

Този природен ресурс не е неизчерпаем, затова използването му е обект на регулации от няколко закона. Това са Законът за лечебните растения, към който има списък със 739 лечебни растения, Законът за биологичното разнообразие, Законът за защитените територии и Законът за горите.

България е единствената страна в Европърския съюз, която има и специален Закон за лечебните растения (ЗЛР), който урежда управлението на дейностите по опазване и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки.

През последните години голяма популярност не само у нас, но и в чужбина придоби мурсалският чай, известен още като „пирински“. В химичния му състав влизат флавоноиди, полифенолни киселини, иридоиди, етерично масло и висок спектър от микро- и макро-елементи. Традиционно есетвените находища на планинския чай се намират в Родопите, Пирин и Славянка и от векове се използва като антиоксидантно, антимикробно, противоязвено и противовъзпалително средство. Но запасите му намаляват и брането му е забранено през последните няколко сезона. Разбира се забраната не важи за продажбата на билки от култивирани масиви с мурсалски чай, чиято регулация е строго контролирана от общинската администрация.